

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/wydawnictwo/do-pobrania/publikacje-bezplatne/13085,Zaglada-dworow-w-wojewodztwie-bialostockim-po-roku-1939.html>
12.07.2026, 11:18

Zagłada dworów w województwie białostockim po roku 1939

Autor:

Rogalewska Ewa, Lubicz-Łapiński Łukasz

Opis

Zagłada dworów w województwie białostockim po roku 1939, red. Ewa Rogalewska, Łukasz Lubicz-Łapiński, Białystok 2012, 156 s. + mapa [Lokalizacja majątków ziemskich prezentowanych na wystawie] + *The ruin of manors in the białostockie voivodeship after 1939* [wkładka anglojęzyczna].

Nakład wyczerpany

Katalog wystawy pod tym samym tytułem, przygotowanej przez Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN w Białymstoku, otwartej 16 września 2012 r. w Białostockim Muzeum Wsi w Osowiczach.

Kolejny raz Instytut Pamięci Narodowej, wypełniając swoje statutowe zadania, przedstawia represje, jakim poddawano polskich obywateli w latach 1939-1990. Tym razem prezentujemy losy przedstawicieli warstwy właścicieli ziemskich, będących częścią elit Drugiej Rzeczypospolitej, niszczonej przez okupanta sowieckiego i niemieckiego w czasie II wojny światowej w ramach zaplanowanych akcji AB – Katyń, kiedy fizycznej eksterminacji towarzyszyła bezprawna akcja grabieży majątków przez okupantów. Na wystawie przedstawiono osoby, będące egzemplifikacją szerszych akcji, jak deportacje, aresztowania, zesłania do sowieckich łagrów, ofiary Zbrodni Katyńskiej czy też niemieckich obozów koncentracyjnych w formie listy strat i represji ziemiaństwa, na podstawie literatury, wspomnień i innych źródeł archiwalnych. (...) Zamysł umieszczenia wystawy w salach osiemnastowiecznego, modrzewiowego dworu z Bobry Wielkiej (pow. Sokółka) przeniesionego do Białostockiego Muzeum Wsi w 1984 r., był celowy: wzmocniono przekaz źródłowy in situ, prezentując artefakty z muzealnej kolekcji. Ekspozycja muzealna z zaaranżowanymi elementami wnętrza, z wyposażeniem podworskich mebli, bibelotów oraz pamiątek rodzinnych przedstawia zaledwie namiastkę dworskiej aury. Zasadnicza część wystawy składa się z materiałów ikonograficznych, uzupełnionych opisem i zaprezentowano ją na planszach, umieszczonych na ścianach pustych pomieszczeń dworu (w budynku prowadzone są prace konserwacyjne). Przedstawiono tu skany map, fotografii rodzinnych, wspomnień dotyczących właścicieli dworów w woj. białostockim, a także dokumenty administracyjne o zniszczeniu majątków oraz ukazujących represje, jakim poddawani byli właściciele ziemscy po roku 1939.

Ewa Rogalewska – Wstęp

SPIS TREŚCI

Ewa Rogalewska - Wstęp
Dwór w pejzażu polskim
Rodziny ziemiańskie
Pod okupacją sowiecką 1939-1941
Pod okupacją niemiecką 1941-1944
Reforma rolna
Reakcje społeczeństwa
Dwory dziś
Bobra Wielka
Drozdowo i Wiktorzyn
Dzierzbia
Roman Lasocki i „Uprawa”
Jancewicze
Janczewo
Trudne wybory, tragiczne losy
Jeziorko
Kisielnica
Klejwy
Korzeniste
Kožany
Łosośna Mała
Massalany
Mień
Nowodwory-Dominikowo
Pawłowicze
Ruś Stara
Skarbiec i Sedelniki
Szepietowo Podleśne
Turośń Kościelna
Żytorość
Straty i represje w środowisku ziemiańskim województwa białostockiego w latach 1939-1956 (opr. K. Jodczyk)
Indeks osobowy
Indeks geograficzny

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

